



گزارش جامجم از روند افزایشی نرخ ارز: چرا دلار ترمز برید؟

گرانی دلار بار دیگر رکورد زد و در سکوت بانک مرکزی، یکشنبه قیمت آن در بازار آزاد به 3830 تومان رسید.

گرانی دلار بار دیگر رکورد زد و در سکوت بانک مرکزی، یکشنبه قیمت آن در بازار آزاد به 3830 تومان رسید. موج گرانی دلار دوباره سبب توقف معاملات در صرافی‌ها شد و همچون دوران شوک ارزی، تابلوی قیمت‌ها پاک شده و مسئولان صنفی نیز از اظهار نظر در این باره نهی شده‌اند. در این زمینه اغلب فعالان بازار ارز بر این باورند بی‌قیمت شدن دلار به دلیل کاهش عرضه دلار از سوی بانک مرکزی است که به عنوان اصلی‌ترین نهاد تأمین‌کننده ارز مورد نیاز بازار است و اگر این شرایط ادامه داشته باشد، ممکن است بازار دچار شوک شده و عاملی در افزایش قیمت‌ها و در اغلب کالاها شود. از سوی دیگر فاصله 600 تومانی قیمت دلار رسمی بانک مرکزی با دلار بازار آزاد، برنامه تک‌نرخی شدن ارز را به بیراهه خواهد برد.

پول‌های فروش نفت برگشته
به گفته کارشناسان، علت گرانی ارز، کاهش عرضه از سوی بانک مرکزی است. این در حالی است که انتظار می‌رفت با اجرای برجام و لغو تحریم‌های پولی و بانکی، منابع ارزی در اختیار بانک مرکزی افزایش یابد و هم دلار ارزان شود و هم تک‌نرخی شدن ارز اجرایی شود. اما آن‌طور که مسئولان ارشد کشور گفته‌اند، گویا هنوز مشکلات بانکی حل نشده است. در آخرین نمونه، سردار سرلشکر پاسدار محمدحسین باقری، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و عضو شورای عالی امنیت ملی چند روز پیش با اشاره به شرایط دریافت مطالبات فروش نفت در دوران پسا برجام گفت: در ایام پس از برجام، تحریم‌های فروش نفت برداشته شده، اما هنوز پول نفت‌های فروخته شده دریافت نشده است. به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، سرلشکر باقری افزود: پیش‌بینی مسئولان این بود که پول نفت‌های فروخته شده از بهمن سال گذشته تا شهریور امسال دریافت شود، اما این‌گونه نشد.

بانک مرکزی پاسخگو باشد
در همین حال، سعید مجتهدی، رئیس شورای عالی نظارت کانون صرافان با تأکید بر عدم تغییر در حجم عرضه ارز از سوی بانک مرکزی، گفت: مسئول عرضه ارز مداخله‌ای، بانک مرکزی است و این سؤال را باید از آنها پرسید و این بانک باید پاسخگو باشد. به گزارش فارس، مجتهدی با اشاره به منطقی نبودن قیمت فعلی دلار در بازار آزاد افزود: عرضه ارز از سوی بانک مرکزی در این مدت تغییری نداشته است و ارز توسط صرافی برخی بانک‌ها تزریق می‌شود. مجتهدی در پاسخ به این که آیا در روزهای آینده هم نرخ ارز افزایشی خواهد بود، گفت: به نظر نمی‌رسد روزهای پیش‌رو بازار شاهد رشد نرخ ارز باشد، زیرا بازار با تقاضای مازاد یا کمبود عرضه روبه‌رو نیست.

ابهامات درباره تأمین منابع ارزی
در همین حال، ابودر ندیمی، مشاور رئیس سازمان برنامه و بودجه، درباره نوسان‌های اخیر قیمت ارز گفت: با روی کار آمدن دونالد ترامپ، ابهام‌های بیشتری در روابط تجاری ایران و غرب ایجاد شده که این نکته عامل اصلی تلاطم در بازار ارزی داخل کشورمان بوده است. به گزارش ایرنا، ندیمی افزود: طی 37 سال گذشته عوامل زیادی خارج از مناسبات پولی، مالی، بانکی و اعتباری بر نرخ ارز در کشور تأثیر گذاشته که بخش مهمی از آن عوامل خارجی مانند سیاست خارجی کشور و مسائل مترتب بر ارتباطات بوده است.

وی تأکید کرد: در شرایط فعلی فعالان اقتصادی و مردم با ابهام‌هایی در زمینه اصل تأمین مالی و ارزی روبه‌رویند و لازم است بویژه در بحث برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) روشن‌گرایی صورت بگیرد تا فعالان اقتصادی بتوانند برای آینده خود تصمیم‌گیری کنند.

این نماینده پیشین مجلس شورای اسلامی یادآوری کرد: این‌که برخی سفر زائران به کربلا را عامل افزایش تقاضا اعلام کرده‌اند صحیح نیست، چون زائران عتبات جز 50 تا 60 دلاری که در هفته‌های گذشته برای صدور روادید عراق نیاز داشتند، نیاز آنچنانی به ارز نداشتند. ندیمی تصریح کرد: دولت با توجه به روند روبه رشد دلار، بزودی در مباحث بودجه‌ای، ارزی و شورای پول و اعتبار تصمیم‌هایی می‌گیرد، زیرا ادامه روند موجود به کاهش هرچه بیشتر ارزش پول ملی و گرانی در جامعه می‌انجامد و این موضوع بویژه برای دولت مطلوب نیست.

دلار 4000 تومانی طبیعی است
در همین حال، حسین درودیان، اقتصاددان درباره افزایش ناگهانی نرخ دلار در بازار آزاد گفت: افزایش نرخ ارز، کنترل و مدیریت‌شده است و از سیاست‌هایی تبعیت می‌کند که بعضاً تحت فشار وارده به بانک مرکزی، سامان داده می‌شود. درودیان، با اشاره به سیاست تک‌نرخی شدن ارز افزود: گرچه دولت عزم خود را جزم کرده تا سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز را پیاده‌سازی کند، اما به هر حال باید به این نکته هم توجه داشت که هر چقدر فاصله ارز دولتی با ارز آزاد در بازار بیشتر شود، اجرای سیاست یکسان‌سازی سخت‌تر شده و فرآیند آن دچار مشکل می‌شود؛ چراکه یکسان‌سازی نرخ ارز نیازمند این است که نرخ ارز مبادله‌ای با نرخی که در بازار اعمال می‌شود، با هم یکسان باشد. وی درباره تأثیر نرخ تورم در قیمت ارز تأکید کرد: در دو سه سال اخیر، نرخ ارز رشد قابل توجهی نداشته و اگر تورم داخلی را روی قیمت آن لحاظ کنیم، افزایش نرخ ارز در ایران چندان اتفاق عجیبی نیست و حتی برخی دلار 4000 تومانی را نیز نوید می‌دهند.

درودیان معتقد است، بخش‌هایی از اقتصاد ایران، صرف‌نظر از بخش‌های صادراتی و وارداتی، نیازمند این است که نرخ ارز در مدت طولانی ثابت بماند، لذا افزایش نرخ ارز اتفاق غیرطبیعی نیست و هم‌اکنون مشکلی که در مورد ارز دونه‌ری وجود دارد در انتظار برطرف شدن از سوی یکسان‌سازی نرخ ارز است، بنابراین عددی در حدود 4000 تومان نیز با توجه به این‌که سه سال قبل، قیمت دلار 3500 تومان بوده است، چیزی دور از ذهن و غیرمنتظره نیست.

این اقتصاددان معتقد است که هنوز هم بانک مرکزی بازیگر اصلی بازار ارز است و البته نسبت به سال‌های قبل از قدرتش برای تامین ارز و بازیگری بازار، کم شده، چراکه صادرات غیرنفتی افزایش یافته و متنوع‌تر شده است؛ در حالی که بانک مرکزی درآمد کمتری حاصل از فروش نفت دارد، بنابراین قیمت‌گذاری ارز از سوی سیاستگذار پولی و بانکی همچنان ادامه دارد و در سال‌های آینده حتی با بهتر شدن فروش نفت و درآمدهای حاصل از آن و نیز تضعیف بیش از گذشته تحریم‌ها، مجدد قدرت اثرگذاری در بازار را افزایش خواهد داد و در مدیریت بازار ارز قدرت خود را حفظ خواهد کرد.

وی با تاکید بر این‌که قیمت کنونی دلار به هیچ عنوان غیرطبیعی نیست، خاطرنشان کرد: انتظار بسیاری از فعالان اقتصادی و اقتصاددانان این بود که بانک مرکزی، سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز را زودتر از این به نتیجه برساند، اما به نظر می‌رسد با احتیاط و محافظه‌کاری بیشتر و شاید هم ترس از عواقب اقتصادی آن با تاخیر انجام داده است.

به ما گفته شده اظهارنظر نکنیم

طی تماس تلفنی خبرنگار جام‌جم با انجمن کارفرمایی سکه و صرافان استان تهران، یکی از اعضای این انجمن به جام‌جم گفت: درباره قیمت فعلی دلار و شرایط بازار به ما گفته شده اظهارنظر نکنیم، بنابراین هیچ نظری نداریم و از مسئولان دولتی در این زمینه سوال کنید.

متوسط قیمت دلار در بازار آزاد در یک دهه اخیر / تومان

عماد عزتی
اقتصاد